

**MELİK KARTAL**

İstanbul Üniversitesi/ İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi  
Ceza ve Ceza Muhakemesi Anabilim Dalı  
Araştırma Görevlisi

**Karşılaştırmalı Hukuk Işığında  
KAMU DAVASININ AÇILMASINDA  
CUMHURİYET SAVCISININ  
TAKDİR YETKİSİ**



## İÇİNDEKİLER

DANIŞMANIN ÖNSÖZÜ.....	VII
YAZARIN ÖNSÖZÜ.....	IX
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR.....	XXI
GİRİŞ.....	1

### Birinci Bölüm

## TEMEL BİLGİLER VE KAMU DAVASININ AÇILMASINDA BENİMSENEN İLKELER

I. TEMEL BİLGİLER .....	3
A. Kavramsal Açıdan Kamu Davası ve Onu Diğer Davalardan Ayıran Hususlar .....	3
B. Kamu Davasının Tarihsel Gelişimi.....	5
1. İtham Sistemi .....	5
2. Tahkik Sistemi .....	7
3. İşbirliği Sistemi .....	9
C. Muhakeme Evrelerinin Tanımlanması ve Soruşturma Evresine İlişkin Genel Bilgiler .....	11
D. Soruşturma Evresinin Özellikleri ve İddia Faaliyetinde Etkin Rol Oynayan Süjeler.....	17

1. Soruşturma Evresinin Özellikleri .....	17
a. Soruşturmanın Kamusalılığı .....	17
b. Soruşturmanın Gizliliği.....	17
c. Soruşturmanın Yazılılığı .....	18
d. Soruşturmanın Dağınıklığı .....	18
e. Soruşturmanın Kurala Bağlı Olmayışı.....	18
2. İddia Faaliyetinde Etkin Rol Oynayan Süjeler.....	19
a. Savcı.....	19
(1) Hukuki Niteliği.....	19
(2) Tarafsızlığı ve Reddi Meselesi .....	25
(3) Kamu Davasının Açılması Bağlamında Görev ve Yetkileri.....	28
b. Adli Kolluk .....	29
II. KAMU DAVASININ AÇILMASINDA BENİMSENEN İLKELER.....	32
A. Mecburilik İlkesi .....	32
1. Kavram ve Terim .....	32
2. Kapsamı .....	33
a. Araştırma Mecburiyeti İlkesi.....	33
b. Kamu Davası Açma Mecburiyeti İlkesi.....	35
(1) Genel Olarak.....	35
(2) Kamu Davası Açılmasını Zorunlu Kılan Şartlar.....	36
i Fiilin Suç Teşkil Etmesi .....	36
ii Failin Belli Olması.....	39
iii Yeterli Delilin Bulunması .....	40
iv Kovuşturma Olanağının Bulunması.....	41
c. Kamu Davasını Yürütme Mecburiyeti İlkesi .....	44
B. Maslahata Uygunluk İlkesi .....	44
1. Kavram.....	44
2. Tarihi Gelişimi.....	45
3. Maslahata Uygunluk İlkesinin Değerlendirilmesi.....	49
a. Faydaları .....	49

b. Sakıncaları .....	52
c. Kanaatimiz .....	54

## İkinci Bölüm

# CEZAYI KALDIRAN ŞAHSİ SEBEP OLARAK ETKİN PİŞMANLIK HALLERİ VE ŞAHSİ CEZASIZLIK SEBEPLERİ BAKIMINDAN C. SAVCISININ TAKDİR YETKİSİ

I. GENEL OLARAK .....	59
II. CEZAYI KALDIRAN ETKİN PİŞMANLIK HALLERİNİN VARLIĞI HALİ .....	60
A. Kavram ve Hukuki Niteliği.....	60
B. Benzer Kavramlardan Farkı.....	61
C. Türk Ceza Kanununda Cezayı Kaldıran Etkin Pişmanlık Hallerinin Öngörüldüğü Suçlar.....	62
1. Organ veya Doku Ticareti Suçu.....	62
2. Karşılıksız Yararlanma Suçu.....	64
3. İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu.....	65
4. Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Suçları.....	67
a. Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti Suçu.	68
b. Kullanmak İçin Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek veya Bulundurmak Suçu .....	72
5. Para ve Kıymetli Damga veya Alet ve Malzeme Sahteciliği Suçları.....	76
6. Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma ve Örgüte Üye Olma Suçu ile Silahlı Örgüt Suçu.....	79
a. Örgüt Kurucusu veya Yöneticisi Bakımından.....	81
b. Örgüt Üyesi Bakımından .....	81
c. Yakalanan Örgüt Üyesi Bakımından .....	83

d. Teslim Olan Örgüt Kurucusu, Yöneticisi veya Üyesi Bakımından .....	85
7. Rüşvet Suçu.....	86
a. Rüşvet Alan Kamu Görevlisi Bakımından .....	87
b. Rüşvet Veren Kişi Bakımından .....	89
c. Rüşvet Suçuna İştirak Eden Diğer Kişiler Bakımından..	90
8. Yalan Tanıklık Suçu.....	90
9. Yalan Yere Yemin Suçu.....	93
10. Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklama Suçu ..	93
11. Suç İçin Anlaşma Suçu.....	94
III. ŞAHSİ CEZASIZLIK SEBEPLERİNİN VARLIĞI HALİ.....	95
A. Kavram ve Hukuki Niteliği.....	95
B. Benzer Kavramlarla Karşılaştırılması .....	97
C. Türk Ceza Kanunu'nda Şahsi Cezasızlık Sebeplerinin Öngörüldüğü Suçlar .....	98
1. Taksirle İşlenen Suçlar.....	98
2. Malvarlığına Karşı Suçlar ve Banka veya Kredi Kartının Kötüye Kullanılması Suçu.....	103
a. Haklarında Ayrılık Kararı Verilmemiş Eşler Bakımından .....	106
b. Üstsoy veya Altsoy veya Bu Derecede Kayın Hısımlarından Biri veya Evlat Edinen veya Evlatlık Bakımından .....	107
c. Aynı Konutta Beraber Yaşayan Kardeşler Bakımından.	109
3. Yalan Tanıklık Suçu.....	109
a. Failin Kendisi ve Belirli Derecede Yakınları Bakımından .....	110
b. Tanıklıktan Çekinme Hakkının Mevcut Olduğu Haller Bakımından.....	111
c. İkinci Fıkra Hükmü Bakımından.....	113
4. Suç Delillerini Yok Etme, Gizleme veya Değiştirme Suçu ..	113

5. Suçluyu Kayırma Suçu ve Tutuklu, Hükümlü veya Suç Delillerini Bildirmeme Suçu.....	113
6. Suç Üstlenme ve Suçu Bildirmeme Suçları Bakımından Öngörülen Cezasızlık Hallerinin Değerlendirilmesi .....	115
IV. CEZAYI KALDIRAN ETKİN PİŞMANLIK HALLERİ VE ŞAHSİ CEZASIZLIK SEBEPLERİNE İLİŞKİN TAKDİR YETKİSİNİN KULLANILMASI VE BUNA KARŞI İTİRAZ YOLU .....	117
V. CEZAYI KALDIRAN ETKİN PİŞMANLIK HALLERİ VE ŞAHSİ CEZASIZLIK SEBEPLERİ BAKIMINDAN UYGULAMA ALANI BULAN TAKDİR YETKİSİNE İLİŞKİN DİĞER MESELELER .....	121

### Üçüncü Bölüm

## KAMU DAVASININ AÇILMASININ ERTELENMESİ

I. TÜRK HUKUKUNDAKİ DURUM.....	125
A. Kavramsal Açıdan Erteleme ve Muhtelif Şekilleri .....	125
B. Ertelemenin Hukuki Niteliği ve Bu Kurumun Varlığına İlişkin Görüşler.....	126
C. Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesinin Türk Hukuku Açısından Tarihsel Süreci ve Mevcut Durum.....	131
1. 1999 Tarihli CMUK Tasarısı ve CMK'nın Önceki Düzenlemesi Bakımından Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi .....	131
2. Çocuk Koruma Kanunu Kapsamında Öngörülen Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi .....	133
3. Mevcut Durum.....	134
a. CMK m. 171/2'de Öngörülen Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi .....	134

b. 6352 ve 6545 sayılı Kanunlarla Uygulama Alanı Bulan Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi Halleri.....	136
D. Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi İçin Gerekli Koşullar.....	139
1. Ön Koşullar .....	139
a. Yeterli Delilin Bulunması .....	139
b. Uzlaşmanın Gerçekleşmemesi .....	139
2. Objektif Koşullar.....	141
a. Suçun Şikâyete Bağlı Olması ve Üst Sınırı Bir Yıl veya Daha Az Süreli Hapis Cezasını Gerektirmesi .....	141
b. Şüphelinin Geçmişine İlişkin Koşul.....	142
c. Zararın Giderilmesi Koşulu.....	144
3. Subjektif Koşullar.....	145
a. Ertelemeye Liyakat Koşulu .....	145
b. Şüpheli ve Toplum Açısından Yararlı Olma Koşulu.....	146
E. Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi Kararına İtiraz .....	148
F. Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi Kararının Sonuçları.....	149
G. Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesinin Anayasaya Aykırlığı Sorunu.....	151
II. KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTAKİ DURUM.....	153
A. Fransa .....	153
B. Hollanda .....	158
C. Norveç.....	163
D. Almanya .....	165
E. İngiltere.....	169
III. KANAATİMİZ.....	176
A. Ceza Muhakemesine İlişkin Temel Bilgiler Işığında.....	176
B. Karşılaştırmalı Hukuka İlişkin.....	178
C. Türk Hukukuna İlişkin .....	179

---

1. Mevcut Durum.....	179
2. Ceza Muhakemesinde İş Yükünün Azaltılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Taslağı.....	188
a. Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesine İlişkin ....	188
b. Taslağın 20. Maddesinde Yer Alan Basit Yargılama Usulüne İlişkin.....	193
SONUÇ .....	203
KAYNAKÇA .....	213